

[Indenrigsministeren.]

det ærede Medlem lader mig se dybt ind i hans Opfattelse af Forholdet mellem Mester og Lærling og klarlægger for mig fuldstændig, hvor absolut forskelligt han og jeg ser paa dette Forhold. Thi hvis man tænker sig en Mester, som vilde misbruge en saadan Bestemmelse til uberettiget Gang paa Gang at idømme en Lærling Bøde, eller man tænker sig en Lærling, som Gang paa Gang opførte sig paa Lærestedet paa en saadan Maade, at der maatte gives ham Ordensbøde, saa tror jeg, hvad enten det ene eller det andet var Tilfældet, at dette Forhold burde ophæves, for ud af en saadan Udformning af Forholdet mellem Mester og Lærling vilde der aldrig kunne komme noget godt. Var Parterne saaledes, at dette kunde blive Resultatet, naar Ordensbøder fastsattes, ja, saa vilde et tilsvarende slet Forhold ogsaa være til Stede, hvis man ikke satte en saadan Bestemmelse ind i Loven, og i begge Tilfælde burde Forholdet ophæves. Men i mange Fag omgaas Lærlingen med saare værdifulde Ting, og den unge — Letsind er jo ikke ualmindeligt, det hører Ungdommen til —, som trods gentagne Advarsler mod Ødelæggelse af kostbare Apparater eller Spild af værdifuldt Materiale ikke vil rette sig efter Advarslerne, synes jeg maa have Udsigt til en Straf; naar denne da ikke kan gaa videre end til en Bøde, hvis Størrelse i Forvejen er fastsat i Kontrakten, forekommer det mig ikke, at der paa dette Punkt er Anledning til nogen væsentlig Betænkelse. Tidligere afgjorde man den Slags Ting, hvis en Lærling gentagende viste Skødseløshed og ikke rettede sig efter Anvisningerne, paa en Maade, som var hurtigt virkende, som i Almindelighed ikke kostede Lærlingen noget, og som var et alvorligt Memento for kommende Tider. Det ærede 11te tingvalgte Medlem holder ganske sikkert ikke paa disse Straffemetoder, og jeg gør det i og for sig heller ikke. Men noget bør der sættes i Stedet, og det er da blevet denne Adgang til i Kontrakten at indsætte Bestemmelser om Ordensbøder. Jeg tror ogsaa, at den Fare, som derved er til Stede, er minimal, og at i hvert Tilfælde det ærede 11te tingvalgte Medlem har overdrevet i overordentlig Grad.

Jeg har naturligvis nøje overvejet Spørgsmaalet, om der skal være Adgang for offentlige Myndigheder til at begrænse Antallet af Lærlinge i dette eller hint Fag, thi det er jo et ganske betydningsfuldt socialt Spørgsmaal. Den Minister, som havde udformet det Forslag, der i de senere Aar har foreligget for den høje Rigsdag,

var naaet til den Opfattelse, at der burde være Adgang for Socialministeren til at træffe indskrænkende Bestemmelser. Jeg er imidlertid naaet til den anden Opfattelse. For det første ud fra den Betragtning, som jeg begyndte med at redegøre for, at faglig Oplæring er langt at foretrække for Henvi- ning til de ufaglærtes Kreds allerede fra den tidlige Ungdom af, og dernæst ud fra Forvisningen om, at disse Forhold trækker sig i Lave af sig selv. Det gaar nemlig ikke saaledes her i Landet, at en for stor Tilgang af Lærlinge ledsages af Lønfald, derfor har bl. a. det ærede 11te tingvalgte Medlem sørget. Blev den ledsaget af Lønfald, var der jo Mulighed for Beskæftigelse af et større Antal, men det ærede Medlem har sørget for, at dette ikke sker. Udslaget af en saadan stærkere Tilgang maa altsaa nødvendigvis være Arbejdsløshed, og jeg tror, at hvor den indtræder for Lærlingene i større Tal, umiddelbart efter at de har udlært, vil der være en alvorlig Advarsel for Forældre og Værger mod Forsøg paa Oplæring af deres Børn i vedkommende Fag; og hvor det maatte vise sig, at Adgangen har været ringe, hvor Lønstigning vilde blive Resultatet — thi det har det ærede 11te tingvalgte Medlem jo ikke noget imod —, dèr skal ret hurtigt Tilstrømningen komme som Regulering.

I det hele er det i dette Forhold som i saa mange andre paa det sociale Omraade min bestemte Opfattelse, at offentlige Myndigheders Indgriben er af det onde, at offentlige Myndigheder savner Forudsætningerne for en Indgriben, der betyder Forbedring, medens Indgriben af offentlige Myndigheder altid betyder en Begrænsning af den personlige Frihed, af Individets Ret til at følge sin Lyst og søge derhen, hvor det mener at have særlige Forudsætninger og særlige Eyner. Jeg har derfor ikke ment at kunne stille Forslag i den Retning, hvori det tidligere Forslag gik paa dette Felt, og vil heller ikke i Udvalget kunne følge det ærede tingvalgte Medlem i saa Henseende. Utvivlsomt er der Fag, hvor et Misbrug paa dette Omraade finder Sted, hvor man særlig betjener sig af Lærlinge — og det gælder særlig saadanne Fag, hvor Lærlingen ret hurtigt betyder en økonomisk Værdi for Læremesteren. Men i de Konsekvenser, som dermed følger, i Arbejdsløsheden, i — under andre Forhold — de faldende Lønninger indenfor saadanne Fag maa ligge tilstrækkelig Advarsel for de enkelte Forældre og Værger, som søger deres Børn anbragt dèr til Oplæring, og tilstrækkelig Advarsel for de unge selv. Men her kan ogsaa baade Mester- og Arbejderorganisationerne